

СУЧАСНИЙ СТАН ВИКЛАДАННЯ ПРОФЕСІЙНО-ОРІЄНТОВАНОЇ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ НА ВЕТЕРИНАРНИХ ПРОГРАМАХ У КРАЇНАХ ЄВРОПИ, ПІВНІЧНОЇ ТА ПІВДЕННОЇ АМЕРИКИ

Language: A Case Study on EFL Students. *International Journal of Language and Linguistics*, 4(1), pp. 35–42. [in English].

12. Chang, V., Jones, A. & Kunnemeyer, R. (2002). The Role of Online Learning in Higher Education: A Case Study of Learner Attitudes to Online Learning in a University Setting. *Educational Media International*, 39(3–4), pp. 233–244. [in English].

13. Dudeney, G. & Hockly, N. (2007). How to Teach English with Technology. *Pearson Longman*. [in English].

14. Havrylenko, N. (2022). An analytical support methodology for transformational processes. In: Digital Technologies in the Contemporary Economy. Vilnius: Mykolas Romeris University, pp. 186–197. URL: <https://cutt.ly/e86kkxU> (Accessed 21 Oct. 2024). [in English].

15. Nestorenko, T. (2016). Economic Impact of International Students on a Host City: Case of the University of Economics in Bratislava. *3rd Teaching & Education Conference, the International Institute of Social and Economic Sciences*, June 28 – July 1, 2016, Barcelona. Available at: <https://ideas.repec.org/p/sek/itepro/3906577.html> [in English].

16. Nestorenko, T., Nestorenko, O. & Peliova, J. (2017). Displaced and Fake Universities – Experience of Ukraine. Economic, Political and Legal Issues of International Relations 2017. Volume of Scientific Papers. *Ekonomická*

univerzita v Bratislave, Fakulta medzinárodných vzťahov, pp. 265–271. Available at: <https://11l.ink/MP0jV> [in English].

17. Oxford, R.L. (1990). Language learning strategies: What every teacher should know. *Boston: Heinle & Heinle Publishers*. [in English].

18. Robin, B.R. (2006). Digital storytelling; a powerful technology for 21st century classroom. *Theory into Practice*, 47, pp. 220–228, 1543–0421. DOI: 10.1080/0040584080153916 [in English].

19. Vasilchuk, N. & Kuzmenko, E. (2015). Market infrastructure as an integral element of infrastructure system. *European Reforms Bulletin*. No. 3, pp. 25–28. *Luxembourg* (Accessed 21 Oct. 2024). [in English].

20. Wang, Y. & Zhu, M. (2013). Interactive Learning in Language Education: Engaging Students with Technology. *Journal of Educational Technology Development and Exchange*, 6(2), pp. 1–12. [in English].

21. Yuzyk, O., Yuzyk, M., Bilanych, L., Honcharuk, V., Bilanych, H. & Fabian, M. (2022). Distance Learning in Higher Education Institutions in Conditions of Quarantine and Military Conflicts. *IJCSNS International Journal of Computer Science and Network Security*. Vol. 22, No. 4, pp. 741–749. DOI: <https://doi.org/10.22937/IJCSNS.2022.22.4.87>. (Accessed 21 Oct. 2024). [in English].

Стаття надійшла до редакції 22.10.2024

УДК 37.018.554:371.32(4)+(7)

DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2024.316394>

Михайло Подоляк, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри української та іноземних мов імені Якіма Яреми Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького

СУЧАСНИЙ СТАН ВИКЛАДАННЯ ПРОФЕСІЙНО-ОРІЄНТОВАНОЇ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ НА ВЕТЕРИНАРНИХ ПРОГРАМАХ У КРАЇНАХ ЄВРОПИ, ПІВНІЧНОЇ ТА ПІВДЕННОЇ АМЕРИКИ

У сучасному світі глобалізація і міжнародна співпраця стають дедалі важливішими аспектами професійної діяльності, особливо в галузі ветеринарії. Викладання іноземної мови на ветеринарному факультеті не лише відкриває нові горизонти для студентів, але і є необхідною умовою для їхньої успішної кар'єри. Ми обирали найвідоміші факультети, за кількістю студентів, рейтингу в країні та відгуків студентів і випускників. З цією метою ми створили Гугл форму із запитаннями стосовно способів та методів викладання іноземних мов на ветеринарних програмах, а також проаналізували навчальні плани й освітні програми. Результати дослідження, представлені у статті.

Ключові слова: професійно-орієнтована іноземна мова; ветеринарні програми; освітній процес; навчально-методичний комплекс; ветеринарний факультет.

Табл. 1. Літ. 54.

Mykhailo Podoliak, Ph.D. (Pedagogy), Associate Professor of the Ukrainian and Foreign Languages Department named after Yakym Yarema, Stepan Hzhitskyi National University of Veterinary Medicine and Biotechnologies of Lviv

THE CURRENT STATE OF PROFESSIONALLY ORIENTED FOREIGN LANGUAGE TEACHING IN VETERINARY PROGRAMS IN THE COUNTRIES OF EUROPE, NORTH AND SOUTH AMERICA

In today's world, globalization and international cooperation are becoming increasingly important aspects of professional activity, especially in veterinary medicine. Teaching a foreign language at the veterinary faculty opens new horizons for students and is necessary for their successful careers. Veterinary medicine is an integral part of the health of

СУЧАСНИЙ СТАН ВИКЛАДАННЯ ПРОФЕСІЙНО-ОРІЄНТОВАНОЇ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ НА ВЕТЕРИНАРНИХ ПРОГРАМАХ У КРАЇНАХ ЄВРОПИ, ПІВНІЧНОЇ ТА ПІВДЕННОЇ АМЕРИКИ

animals and people. The purpose of our research is to study the educational and methodological complex of foreign language teaching in veterinary programs in Europe and North and South America. For this purpose, one or more universities were selected that train veterinary doctors in a particular country on the chosen continent. We chose the most famous faculties according to the number of students, ranking in the country, and reviews of students and graduates. For this purpose, we created a Google form with questions about the ways and methods of teaching foreign languages in veterinary programs and analyzed curricula and educational programs. According to the research results, the article highlights the number of ECTS credits and classroom hours allocated to the study of the subject "Professionally oriented foreign language", as well as the use of various technical means and pedagogical methods for learning a foreign language in veterinary programs. A foreign language teacher with basic knowledge of veterinary medicine who knows foreign language terminology and understands its meaning will have a significant advantage in teaching a foreign language over a teacher without such knowledge. In this case, the advantage will manifest in the effectiveness of student training and the acquisition of new skills and knowledge. It was determined that the primary foreign language taught in veterinary programs is English. The results of the research on veterinary programs are presented in the article.

Keywords: *professionally oriented foreign language; veterinary programs; educational process; educational and methodological complex; veterinary faculty.*

Постановка проблеми. У сучасному світі глобалізація і міжнародна співпраця стають дедалі важливішими аспектами професійної діяльності, особливо в галузі ветеринарії. Викладання іноземної мови на ветеринарному факультеті не лише відкриває нові горизонти для студентів, але й є необхідною умовою для їхньої успішної кар'єри. Ветеринарна медицина є невід'ємною складовою здоров'я і тварин, і людей. Вона охоплює широкий спектр діяльності, що включає профілактику, діагностику та лікування захворювань у тварин, а також вивчення взаємозв'язків між здоров'ям тварин та екологічною безпекою. Сьогодні, у світі, де тварини є важливими партнерами для людей, ветеринарна медицина відіграє ключову роль у забезпеченні продовольчої безпеки, контролі за зоонозами – захворюваннями, що передаються від тварин до людей, а також у збереженні біорізноманіття. Завдяки ветеринарним фахівцям ми можемо не лише підтримувати здоров'я домашніх улюбленців, але й захищати здоров'я суспільства загалом, поліпшуючи якість життя людей і тварин. Оскільки ветеринарна медицина активно інтегрується в міжнародні дослідження, стандарти та практики, знання іноземних мов стають важливим інструментом для отримання доступу до нових наукових досягнень і технологій.

Аналіз основних досліджень та публікацій демонструє, що проблемами підготовки кадрів для ветеринарної медицини займалися: В. Бусол, А. Євтушенко, Д. Бондаренко, В. Ситнік, В. Лашкул, М. Цвіліховський, Т. Іщенко; порівняльним аналізом підготовки ветеринарних лікарів в Україні та за кордоном: О. Канівець та О. Пилипенко; питання викладання іноземної мови у спеціалізованих ЗВО вивчали: О. Тарнопольський, М. Кабанова, І. Савка, Т. Яремко, Н. Азарова та ін. Проте вважаємо недостатньо висвітленим сучасний стан викладання професійно-орієнтованої іноземної мови на ветеринарних спеціальностях в країнах Європи, Північної та Південної Америки.

Мета нашого дослідження – вивчити навчально-методичний комплекс викладання іноземної мови на ветеринарних програмах країн Європи, Північної та Південної Америки.

Матеріали та методи дослідження. Ми вирішили вибрати по одному або декілька університетів, в яких готують ветеринарних лікарів, в певній країні на обраному континенті. Ми обирали найвідоміші факультети – з давньою історією та найбільшою кількістю студентів. Критеріями відбору ветеринарних програм для нашого аналізу були:

- кількість студентів;
- рейтинг в країні;
- найкращий рейтинг серед ветеринарних факультетів в країні;
- відгуки студентів та випускників.

З цією метою ми створили Гугл форму із запитаннями стосовно способів та методів викладання іноземних мов на ветеринарних програмах, технічних та онлайн-засобів, які викладачі використовують у навчанні. Цю форму ми надсилали викладачам, студентам та випускникам ветеринарних факультетів, надсилали нам відповіді. Запитання у Гугл формі були такі:

Is foreign language taught in Your University for Veterinary Medicine Students? (Чи викладають у вашому університеті іноземну мову для студентів ветеринарної медицини?)

Yes/No (Так/Ні).

How many foreign language lessons (English/German/French etc.) do students have during the whole course of study (hours/Credits ECTS)? Per Semester? (Скільки занять з іноземної мови (англійська/німецька/французька тощо) мають студенти протягом усього курсу навчання (годин/кредитів ECTS)? За семестр?)

Do foreign language teachers use distant or blended learning while teaching? If yes, what type of platform (Canvas, Moodle, Google classroom, Chamilo etc.)? (Чи використовують викладачі іноземних мов дистанційне чи змішане навчання під час навчання?)

Якщо так, який тип платформи (Canvas, Moodle, Google classroom, Chamilo тощо)?).

What evaluation methods of students (tests, oral exams, written tasks, essays, etc.) are used more often in foreign language lessons? (Які методи оцінювання студентів (заліки, усні іспити, письмові завдання, реферати тощо) частіше використовуються на заняттях з іноземної мови?).

What additional technologies are used while conducting foreign language lessons (mobile apps, websites, etc.)? (Які додаткові технології використовуються під час проведення занять з іноземної мови (мобільні додатки, сайти тощо)?).

Do students learn specialized foreign language (i.e. Veterinary Medicine English) or general one (English)? (Студенти вивчають спеціальну іноземну мову (наприклад, англійську ветеринарну медицину) чи загальну (англійську)?).

If You have any additional information about foreign language learning in Your University, please write here: (Якщо у Вас є додаткова інформація про вивчення іноземних мов у Вашому університеті, будь ласка, напишіть сюди:).

Окрім того ми досліджували вебсайти університетів, навчальні плани та документи, які регламентують освітній процес. Таким чином, джерельну базу нашого дослідження становлять:

- навчальні плани ветеринарних факультетів;
- результати опитування викладачів;
- результати опитування студентів та випускників;
- інформація на вебсайтах університетів, факультетів та кафедр.

Виклад основного матеріалу. В Європейському Союзі існує організація, яка здійснює акредитацію закладів ветеринарної освіти серед країн-членів. Називається вона Європейська асоціація закладів ветеринарної освіти (EA EVE). Будь-який університет, який хоче отримати акредитацію, повинен відповідати вимогам, які були складені цією організацією. Окрім того, вона здійснює гармонізацію ветеринарної освіти в ЄС, а також сприяє взаємному визнанню дипломів ветеринарних спеціалістів серед країн-членів. Одним з важливих пунктів, які забезпечать визнання диплома ветеринарного фахівця та його подальше працевлаштування в будь-якій країні-члені ЄС є знання мови країни, в якій кандидат або випускник буде працювати. Тобто відповідно до цієї Директиви 2005/36 ветеринарні лікарі повинні знати одну або декілька іноземних мов [18].

У Швейцарії, в університеті міста Берн, не викладають іноземну мову на ветеринарному факультеті [13]. Проте певні предмети можуть викладатися німецькою та французькою мовами.

На ветеринарних факультетах Швеції також не викладається іноземна мова. Тут спеціальність

ветеринарна медицина поділена та вузькоспеціалізована у порівнянні з Україною, тобто у цій країні окремо вивчають гіпологию як спеціальність, тваринництво та ветеринарну справу [40]. Навчання у Шведському університеті сільськогосподарських наук ведеться шведською або англійською мовою. При університеті працюють мовні курси, на яких студенти можуть вивчати іноземні мови, проте без спеціалізованої лексики та термінології. Для іноземців окремо є курси шведської мови.

Натомість у Фінляндії на ветеринарному факультеті Університету міста Гельсінкі вивчають іноземні мови. Це елективні курси, які студенти вибирають на другому році навчання. Загалом курси містять від двох до чотирьох кредитів. Орієнтуються викладачі на Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти (CEFR), починаючи з рівня B1 і закінчуючи рівнями C1 та C2. Викладається як загальна іноземна мова, так і спеціалізована (академічна, професійна, іноземна для письма, друга іноземна мова і т. д.) [3]. У процесі навчання широко практикується застосування Moodle та інших засобів електронного навчання. Також використовують веб-сайти, мобільні додатки та програмне забезпечення. Оцінювання відбувається шляхом усного опитування, письмових тестів, написання творів та есе, створення презентацій тощо.

В Литві іноземну мову на ветеринарному факультеті Литовського університету наук про здоров'я не вивчають. Проте тут є курс литовської мови для іноземців, який містить 8 кредитів та 150 годин. Викладається цей предмет в першому та другому семестрах [23]. Проте при мовних кафедрах університету існує гурток з вивчення іноземних мов, в який студенти можуть записатися. Проте там не викладають спеціалізовану ветеринарну лексику чи термінологію, оскільки в групі можуть бути присутні студенти з різних спеціальностей. Заняття відбуваються у вільний від навчання час.

Також і в Естонії не вивчають іноземну мову на ветеринарному факультеті Естонського університету наук про життя. Проте в навчальному плані є естонська мова, який виділено три кредити. Цей предмет викладається здебільшого іноземцям, оскільки саме вони вибирають естонську мову. Естонську мову викладають на рівні впевненого користувача (Intermediate) у другому семестрі [11, 12]. Оцінювання здійснюється усним або письмовим способом з широким використанням тестів, зокрема онлайн-версій. Окрім того, деякі спеціалізовані предмети на факультеті можуть викладатися англійською мовою.

Іноземну мову на ветеринарному факультеті Норвезького університету наук про життя не викладають. Навчання там може проводитися англійською та норвезькою мовою. Проте при університетах, існують мовні курси та мовні школи, де

СУЧАСНИЙ СТАН ВИКЛАДАННЯ ПРОФЕСІЙНО-ОРІЄНТОВАНОЇ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ НА ВЕТЕРИНАРНИХ ПРОГРАМАХ У КРАЇНАХ ЄВРОПИ, ПІВНІЧНОЇ ТА ПІВДЕННОЇ АМЕРИКИ

студенти, за бажанням, можуть вивчати будь-яку з перелічених у списку мов. Окрім того для іноземних студентів обов'язковим є вивчення норвезької мови. Проте цей курс не є включеним до навчального плану [49].

Стосовно Угорщини варто зазначити, що тут на ветеринарних факультетах здебільшого не викладають іноземну мову, хоча на деяких факультетах її вивчають як вибіркочу дисципліну. В університеті ветеринарної медицини Будапешта, навчання ведеться тільки угорською мовою, проте існує англійський курс, призначений здебільшого для іноземців. Також такого предмету, як іноземна мова, не знаходимо у навчальному плані [50].

У Словаччині не вивчають іноземну мову на ветеринарному факультеті Університету ветеринарної медицини та фармації в Кошице. Проте в навчальному плані знаходимо предмет словацька мова [41]. Цей предмет призначений для іноземців, які навчаються у Словаччині. На нього виділяється загалом чотири кредити, по два в першому та другому семестрі. Спеціалізованих термінів чи лексики тут не викладають. Предмет закінчується заліком, який здебільшого ставлять автоматом. Оцінювання здійснюється за допомогою тестів, усних доповідей, презентацій тощо. Окрім того у спільному навчальному плані словацького ветеринарного факультету та ветеринарного факультету з Норвегії також не знаходимо іноземної мови. Проте в ньому є словацька мова, але як вибіркоча дисципліна на другому році навчання з двома кредитами [27].

У Польщі на ветеринарних факультетах Люблінського та Вроцлавського університетів наук про життя та в Університеті Миколая Коперника в Торуні вивчають здебільшого англійську мову. Навчальний процес триває від двох і до чотирьох років; заняття відбуваються один або два рази на тиждень залежно від університету. Предмет іноземна мова займає від двох кредитів до шести [9, 10]. Для оцінювання використовується письмові тести, усні відповіді та презентації. Досить часто в навчанні послуговуються різними вебсайтами та мобільними додатками, а також системами управління навчанням Мудл. Для перших курсів викладачі навчають загальну англійську мову, а на старших, – використовуючи термінологію та спеціалізовану лексику. Після закінчення навчання студент повинен знати іноземну мову на рівні B2.

Також вивчають англійську мову і в Університеті ветеринарних та фармацевтичних наук в Брно (Чеська республіка). Предмет називається «Англійська мова» та викладається протягом цілого року або в першому та другому семестрі. Загалом предмет має чотири кредити на рік або по два на семестр. Тижневе навантаження становить два заняття [34]. Подібно і до інших університетів, на початку першого семестру викладачі дають загальну

лексику та граматику. В кінці першого семестру та весь другий студенти вчать спеціалізовану лексику та термінологію, розглядають та перекладають професійні тексти тощо.

В Австрії, зокрема у Ветеринарному університеті міста Відень, іноземну мову не вивчають на бакалавраті або магістратурі. Мовою викладання є німецька, проте до 10 % предметів можуть викладатися англійською [4]. Нагомисть на аспірантурі мовою навчання є англійська. Також у компетентностях випускника аспірантури зазначено, що він повинен добре знати англійську мову, щоб могли комунікувати, використовуючи професійну лексику та терміни [5].

Подібну ситуацію можемо спостерігати і в Німеччині. Ми дослідили три факультети ветеринарної медицини у Вільному університеті Берліна, Мюнхенського університету Людвіга Максиміліана та Університету ветеринарної медицини Ганновера. Проте серед курсів університету Ганновера можемо спостерігати латинську мову. Викладають її один раз на тиждень протягом одного семестру [35]. Навчання в університетах ведеться німецькою мовою. Інколи лекції можуть викладати англійською. Іноземці, які приїжджають вчитися, мають знати німецьку мову. Окрім того, для них створені курси, окремо від основного, для вдосконалення німецької мови.

Також і в Нідерландах на ветеринарному факультеті Університету міста Утрехт не вивчають іноземної мови. Дослідивши багато навчальних програм у галузі ветеринарної медицини, можемо констатувати, що предмету іноземна мова немає у жодному навчальному плані [6]. Проте іноземну мову можна вивчати як курс за вибором протягом усього навчання на бакалавраті.

У Великобританії іноземну мову не вивчають на ветеринарних факультетах. Нами було досліджено два провідні університети – Королівський ветеринарний коледж та Кембриджський університет. Серед усіх предметів в навчальному плані Королівського ветеринарного коледжу ми не знаходимо предмету «іноземна мова». Усі предмети викладаються англійською мовою [1, 2]. Не вивчають іноземну мову і на ветеринарному факультеті Кембриджського університету [17].

Протилежну ситуацію із вивченням іноземних мов спостерігаємо на ветеринарних факультетах Італії. Відповідно до навчального плану спеціальності ветеринарної медицини Університету міста Болонья викладається англійська мова. Загалом на цей предмет виділено 6 кредитів і закінчується він екзаменом. Англійську мову вивчають на рівні B2 [35]. Також англійську мову вивчають на ветеринарному факультеті Університету міста Падова. На цей предмет виділено 3 кредити і закінчується він екзаменом. Також іноземну мову вивчають на

СУЧАСНИЙ СТАН ВИКЛАДАННЯ ПРОФЕСІЙНО-ОРІЄНТОВАНОЇ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ НА ВЕТЕРИНАРНИХ ПРОГРАМАХ У КРАЇНАХ ЄВРОПИ, ПІВНІЧНОЇ ТА ПІВДЕННОЇ АМЕРИКИ

докторських студіях. Аспіранти вчать англійську, а іноземці – італійську [30, 45]. В обох університетах при вивченні іноземної мови викладачі використовують систему Moodle, мобільні додатки та інші Інтернет-ресурси. Оцінювання здійснюється здебільшого методом письмового тестування, проте також широко застосовуються презентації, усні доповіді та письмові роботи.

Вивчають іноземну мову і на ветеринарних факультетах Франції. Для дослідження ми обрали два університети – Національну ветеринарну школу Тулузи та Національну ветеринарну школу д'Альфорт. В першому англійську мову вивчають протягом перших чотирьох семестрів. Відповідно до навчального плану, на цей предмет виділено загалом 8 кредитів, по два на семестр [48]. Викладачі навчають студентів професійної англійської мови, використовуючи терміни та професійну лексику. Основним способом оцінювання є письмове тестування. Викладачі використовують Moodle при навчанні іноземної мови. У ветеринарній школі д'Альфорт англійську мову вивчають протягом двох семестрів [21]. Студенти вивчають професійну лексику і термінологію, а також вивчають англійські професійні статті та відео з Інтернету. Оцінювання здійснюється шляхом тестування, письмовими роботами та усними доповідями.

Іноземну мову також вивчають і на ветеринарних факультетах Бельгії. Ми дослідили ветеринарний факультет міста Льєж. Загалом на іноземну мову виділено 14 кредитів. Вивчають англійську мову протягом чотирьох семестрів. На початкових курсах бакалаврської програми з ветеринарної медицини студенти вивчають загальну англійську мову. Предмет тут називається “Загальний курс англійської мови з онлайн-заняттями та практикою” та має п'ять кредитів, з яких два у першому семестрі та три у другому. Надалі студенти вивчають професійну англійську мову також протягом двох семестрів. Цей предмет називається “Наукова англійська та документальний пошук”, і на нього виділено п'ять та чотири кредити [31]. З назви предметів зрозуміло, що студенти вивчають загальну англійську мову протягом перших семестрів. На пізніших курсах англійська мова переходить у професійну – з термінами та фаховою лексикою. Під час цього курсу студенти навчаються писати наукові статті англійською, вести дискусії та читати і розуміти професійні тексти. Викладачі широко використовують у навчальному процесі систему Moodle, Інтернет-ресурси та мобільні додатки. Методи оцінювання різняться залежно від предмету. Так, у процесі навчання загальної англійської викладачі використовують здебільшого письмове тестування, а під час професійної англійської – письмові роботи, усні доповіді з презентаціями, читання та переклад професійних текстів.

У Португалії натомість іноземну мову не вивчають на ветеринарній спеціальності. Ми проаналізували навчальний план ветеринарного факультету першого та другого освітнього рівня Лісабонського університету та не знайшли такого предмету, як іноземна мова [15]. Навчання в університеті здійснюється португальською мовою. Іноземці, які хочуть тут навчатися, – повинні знати португальську мову. Також під час навчання вони вивчають португальську.

Подібне можемо спостерігати і в іспанських ЗВО. Нами було досліджено навчальні плани ветеринарних факультетів двох іспанських університетів – Автономного університету Барселони та Мадридського університету Компултенс. Так, у навчальному плані Мадридського [19] та Барселонського університету [39, 40] ми не знаходимо такого предмету, як іноземна мова. Цікавим є той факт, що в Мадридському університеті Компултенс навчання ведеться іспанською мовою, тоді як у Барселонському автономному університеті тільки каталонською. Тут немає англійських та іспаномовних груп.

Іноземна мова є обов'язковою для більшості спеціальностей у ЗВО Грузії. Проте, окрім англійської, також вивчається російська, німецька та французька. У навчальному плані ветеринарного факультету Сільськогосподарського університету Грузії іноземна мова має 7 кредитів. Спеціальна іноземна мова – три, проте вона вивчається як елективний курс [8]. Викладачі широко використовують Moodle, Google Meet та інші Інтернет-ресурси. Оцінювання рівня знань здійснюється використовуючи письмові тести, написання есе, усні доповіді та опитування тощо.

У Болгарії вивчають іноземну мову на ветеринарних факультетах. Тут цьому предмету, який є обов'язковим у першому та другому семестрі, виділяють загалом 5 кредитів. В третьому та четвертому семестрі іноземна мова йде вже як вибіркова дисципліна, на яку виділяють по одному кредиту [51]. У перших двох семестрах викладачі подають загальну іноземну мову, з плавним переходом в спеціалізовану у другому семестрі. Елективний курс іноземної мови передбачає суто спеціалізовану лексику та теми занять. Викладачі широко застосовують мобільні додатки, Інтернет-ресурси, відео та картинки для навчання іноземної мови. Опитування здійснюється у тестовому режимі, досить часто можливі письмові та усні завдання.

Подібне можемо спостерігати і на ветеринарному факультеті ветеринарної медицини Університету агрономічних наук та ветеринарної медицини міста Бухарест (Румунія). Тут іноземну мову вивчають протягом чотирьох років, на кожному семестрі. Загалом, на кожний семестр припадає по два кредити. Упродовж семестру викладач вчить

28 дидактичних годин, а бо по дві години на тиждень. Закінчується вивчення предмету заліком [42]. В університеті широко застосовується система управління навчанням Moodle. Окрім цього викладачі іноземної мови дуже охоче використовуються мобільні додатки, вебсайти та Інтернет-ресурси.

Натомість у Словенії вивчають іноземну мову на ветеринарному факультеті Університету міста Любляна. Цьому предмету виділено загалом 6 кредитів, по три у першому та другому семестрі. Проте іноземна мова тут як вибіркова дисципліна. Студенти, якщо вони вибрали іноземну мову, мають по два заняття на тиждень [52]. У першому семестрі викладачі подають загальну лексику та граматику, поступово переходячи на спеціалізовану до закінчення першого семестру і повністю у другому. Оцінювання здійснюється тестовим способом. Викладачі іноземної мови використовують у навчанні сучасні технічні засоби, а також Інтернет-ресурси та мобільні додатки.

У Хорватії вивчають іноземну мову на ветеринарному факультеті Університету міста Загреб. Англійську мову тут починають вивчати з другого семестру як обов'язковий предмет. Він називається вступом до англійської ветеринарної медичної термінології та має один кредит, який включає 5 практичних та 10 семінарських занять на семестр. Окрім того, на другому семестрі можна обрати також англійську мову для академічних цілей. Цей предмет має чотири кредити. Під час навчання у семестрі студенти слухають п'ять лекцій, 40 семінарів та п'ять практичних занять. Подібну кількість годин та типологію предметів (вибіркові чи обов'язкові) спостерігаємо і в третьому семестрі або на другому курсі навчання [43, 44]. Також варто зазначити, що на докторських навчаннях або в аспірантурі не передбачено вивчення будь якої іноземної мови.

Іноземну мову також вивчають у Сербії, на факультеті ветеринарної медицини Університету міста Белград. Елективний предмет називається "Медична термінологія англійською" та має два кредити у другому семестрі першого року навчання [14, 47]. Заняття відбуваються раз на тиждень, протягом двох академічних годин. Мета предмету полягає у тому, щоб навчити студентів використовувати термінологію та професійну лексику при написанні наукових статей і усних доповідей. Під час навчання використовується Moodle та різноманітні Інтернет-ресурси. Предмет закінчується екзаменом.

Натомість у Греції, на ветеринарному факультеті Аристотелівського університету в місті Салоніки іноземну мову не вивчають [33]. Проте іноземці, які хочуть навчатися у цьому університеті мусять пройти курс грецької мови, оскільки навчальний процес здійснюється саме грецькою.

Досить цікавою та різноманітною є система підготовки ветеринарних спеціалістів у США. Тут існує дуже багато програм підготовки ветеринарних фахівців, які відрізняються поміж собою назвами предметів та кількістю кредитів і аудиторних годин, виділених на них. Кожний факультет або коледж ветеринарної медицини сам вирішує, чи включати в навчання іноземну мову чи ні, але здебільшого не включають. Іноземну мову вивчають у старшій школі, перед вступом до коледжу. Для дослідження викладання іноземних мов на ветеринарних спеціальностях нами було обрано три університети, в яких здійснюється підготовка ветеринарів – Пурдю Університет, Університет Каліфорнії Девіс та Техаський А&М Університет.

Досліджуючи навчальний план Університету Пурдю, можемо стверджувати, що на ветеринарному факультеті не вивчають іноземної мови. Ми проаналізували два навчальні плани – ветеринарної спеціальності та ветеринарного медсестринства. Так такого предмету як іноземна мова нема в переліку обов'язкових та вибіркових дисциплін [32]. Проте в університеті існує чимало мовних клубів, де безкоштовно можна вивчати різні іноземні мови, починаючи від базового рівня і закінчуючи професійною термінологією. Відвідування таких занять не є обов'язковим та безкоштовним. Здебільшого на них викладають носії мови, які вчать в університеті.

Подібне можемо спостерігати і в Техаському А&М Університеті. В навчальному плані нема такого предмету як іноземна мова, ані серед обов'язкових дисциплін, ані серед вибіркових [53]. Проте студенти можуть вивчати іноземні мови добровільно, в різноманітних мовних клубах. Здебільшого студенти в цьому університеті вибирають іспанську мову. Її викладають іспаномовні студенти іноземці, які здебільшого приїхали з країн Латинської Америки.

Таку саму ситуацію з вивченням іноземних мов спостерігаємо і ветеринарному коледжі Університету Каліфорнії Девіс. Іноземної мови немає серед обов'язкових та вибіркових дисциплін [28]. Іноземну мову тут також можна добровільно вивчати в мовних клубах. Проте тут навчальний процес здійснюють не лише студенти волонтери, а й викладачі, які пройшли мовну підготовку у відповідних університетах. Навчання тут ведеться виключно англійською мовою, що засвідчено у вступних вимогах.

На ветеринарних факультетах університетів Канади не вивчають іноземну мову. Ми вивчили й проаналізували навчальні плани трьох канадських університетів – Університету Саскачеван та Університету Калгарі виявили, ще серед них немає такого предмету, як іноземна мова [20, 26]. Навчання в усіх університетах ведеться англійською

СУЧАСНИЙ СТАН ВИКЛАДАННЯ ПРОФЕСІЙНО-ОРІЄНТОВАНОЇ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ НА ВЕТЕРИНАРНИХ ПРОГРАМАХ У КРАЇНАХ ЄВРОПИ, ПІВНІЧНОЇ ТА ПІВДЕННОЇ АМЕРИКИ

мовою, хоча в Квебеку можливі і франкомовні групи. Іноземну мову тут вивчають в мовних клубах, гуртах та групах, які є добровільними і, здебільшого, безкоштовними. Дуже часто такі заняття ведуть студенти-носії мови хоча і залучаються викладачі-філологи. Найчастіше студенти обирають французьку мову як іноземну. Навчання мови може здійснюватися як на початковому рівні, так і за фаховим спрямуванням. Професійно орієнтоване навчання мови відбувається у тому випадку, коли набереться достатня кількість студентів однієї або суміжних спеціальностей.

Натомість у Мексиці, на ветеринарному факультеті Національного автономного університету Мехіко вивчають іноземну мову. Предмет називається “Розуміння текстів з ветеринарної медицини англійською мовою” та входить до циклу базових дисциплін. На цей предмет виділено 6 кредитів. Навчання починається від другого семестру. Загалом предмет містить 64 аудиторних години на семестр, з яких 32 теоретичні та 32 практичні. Тижневе навантаження загалом становить чотири аудиторні години, з яких по дві практичні та теоретичні. Студенти вивчають не лише фахову термінологію, а й граматичні конструкції. Окрім того, студенти вчать читати та перекладати професійні ветеринарні тексти, слухають відеолекції з фаху англійською мовою, роблять усні доповіді тощо. Основним методом оцінювання є письмове тестування, проте кінцевий метод оцінювання – екзамен [7].

Нами також було досліджено процес викладання іноземних мов на ветеринарних факультетах Південної Америки. Зокрема, ми розглянули два Бразильські університети: Федеральний університет Гойя та Федеральний університет Ларвас. Варто зазначити, що в переліку компетентностей ветеринарного фахівця в Федеральному університеті Гойя зазначається, що ветеринарний лікар має вміти комунікувати іноземною мовою, читати англійські та іспаномовні професійні тексти, перекладати їх. Окрім того, там зазначено, що іноземна мова має викладатися тривалістю 50 хвилин або дві години щотижня [16].

Кращою є ситуація з вивченням іноземної мови у Федеральному університеті Ларвас. На ветеринарному факультеті вивчають тільки одну іноземну мову – англійську. На предмет, який називається “Англійська в академічному контексті”, виділяється чотири кредити. Загалом на предмет виділено 68 годин, з яких 34 теоретичні та 34 практичні [29]. На теоретичних заняттях викладачі пояснюють граматичні категорії, терміни та нові слова. На практичних заняттях студенти роблять вправи, пишуть тести та есе, роблять презентації, тобто

практично використовують здобуті на теоретичних заняттях знання. У навчанні використовуються здебільшого підручники, видані відомими видавництвами з Британії та США. Окрім того, викладачі широко використовують Інтернет-ресурси, відео, мобільні додатки у навчальному процесі. Основним способом оцінювання є письмові тести та усні відповіді, проте часто студенти роблять презентації. Навчальний курс передбачає, що студент, після закінчення навчання, повинен вміти читати та перекладати професійні тексти, писати статті та доповіді, використовувати професійну лексику тощо. Тому викладачі в навчальному процесі стараються подати багато корисних ветеринарних термінів та показати, як вони можуть вживатися у різноманітних граматичних конструкціях.

Також іноземну мову вивчають і на ветеринарному факультеті Чилійського Університету. Єдина іноземна мова, яку тут вивчають, – англійська. Предмет називається “Англійська мова початкового рівня”, який викладається у першому семестрі, та “Англійська мова середнього рівня” – у другому. На предмет “Англійська початкового рівня” виділено шість кредитів, а на “Англійську мову середнього рівня” – чотири. В першому семестрі студенти займаються по чотири години на тиждень, а в другому – по дві [24]. У першому семестрі викладачі подають загальний матеріал, без термінології та спеціальних словосполучень. Проте вже на другому семестрі студенти вивчають базові ветеринарні терміни, їх вживання в розмовній мові, читають і перекладають професійні тексти та статті з журналів, дивляться відео на ветеринарну тематику. Основним методом оцінювання знань є тестування та усні відповіді. Також студенти часто роблять презентації, але здебільшого на професійну тематику.

Досить цікавою є ситуація з вивченням іноземних мов на ветеринарних факультетах Аргентини. Ми розглянули два факультети в університетах Буенос Айреса та Національного університету Літораль. Варто зазначити, що на факультеті ветеринарної медицини Національного університету Літораль не вивчають іноземну мову [54]. Проте зовсім іншу ситуацію спостерігаємо в Університеті міста Буенос Айрес. Тут вивчають професійну англійську мову в першому семестрі першого року навчання. Студенти вивчають професійні терміни, працюють з фаховими текстами вже на першому році навчання [22].

Результати нашого дослідження вміщені у таблиці 1, яка відображає кількісні дані (*кількість годин, кредитів, семестрів, років*), що стосуються викладання англійської мови на ветеринарних факультетах обраних нами країн.

СУЧАСНИЙ СТАН ВИКЛАДАННЯ ПРОФЕСІЙНО-ОРІЄНТОВАНОЇ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ НА ВЕТЕРИНАРНИХ ПРОГРАМАХ У КРАЇНАХ ЄВРОПИ, ПІВНІЧНОЇ ТА ПІВДЕННОЇ АМЕРИКИ

Таблиця 1

Кількісні дані щодо викладання іноземної мови на ветеринарних програмах у країнах Європи, Північної та Південної Америки

№	Країна	Кількість годин, кредитів та термін навчання
1	Румунія	16 кредитів, 8 семестрів
2	Бельгія	14 кредитів, 4 семестри
3	Франція	8 кредитів, 4 семестри
4	Грузія	7 кредитів
5	Мексика	6 кредитів
6	Словенія	6 кредитів, два семестри
7	Італія	3-6 кредитів
8	Польща	2-6 кредитів, 2-4 роки
9	Болгарія	5 кредитів, 2 семестри, 2 кредити на 2 семестри вибірково
10	Туреччина	Два роки
11	Хорватія	5 кредитів, два семестри
12	Чехія	4 кредити, два семестри
13	Бразилія	4 кредити
14	Фінляндія	2-4 кредити
15	Сербія	2 кредити, один семестр
16	Аргентина	Один семестр
17	Данія	Немає
18	Швеція	Немає
19	Швейцарія	Немає
20	Литва	Немає іноземної мови, є курс литовської для іноземців
21	Естонія	Немає, є курс естонської для іноземців
22	Норвегія	Немає, проте доступні елективні мовні курси
23	Угорщина	Немає
24	Словацьчина	Немає, є курс словацької для іноземців
25	Австрія	Немає
26	Німеччина	Немає
27	Нідерланди	Немає
28	Велика Британія	Немає
29	Португалія	Немає
30	Іспанія	Немає
31	Греція	Немає
32	США	Немає, існують мовні курси та гуртки, не включені в навчальний процес
33	Канада	Немає, існують мовні курси та гуртки, не включені в навчальний процес

Висновки. Безумовно, фахівець ветеринарної медицини, а також будь-якої іншої спеціальності, повинен знати професійну лексику та вміло використовувати іноземну мову. Тим більше, що сучасний ринок професій вимагає такі компетентності у випускників ЗВО. Саме тому від викладача іноземних мов спеціалізованих факультетів вимагається більше знань та вмінь. Особливо це стосується знання фахової лексики та базових понять і законів спеціальностей, на яких такий викладач викладає іноземну мову. Викладач іно-

земної мови, який має базові знання з ветеринарної медицини, знає термінологію іноземною мовою та розуміє її значення матиме значну перевагу у викладанні іноземної мови, аніж викладач без таких знань. Перевага у такому випадку буде проявлятися у ефективності навчання та здобутті нових навичок і знань студентами. Окрім того, з результатів дослідження можемо підсумувати, що основною іноземною мовою, яку вивчають на ветеринарних програмах є англійська мова.

ЛІТЕРАТУРА

1. Bachelor of Veterinary Medicine Program at Royal Veterinary College. URL: <https://www.rvc.ac.uk/study/undergraduate/bachelor-of-veterinary-medicine#panel-year-5> (дата звернення 20.10.2024)
2. Bachelor of Veterinary Medicine Program Specification at Royal Veterinary College. URL: <https://www.rvc.ac.uk/study/undergraduate/bachelor-of-veterinary-medicine#panel-year-5> (дата звернення 29.10.2024)
3. Bachelor program of Veterinary Medicine at University of Helsinki. URL: <https://studies.helsinki.fi/opintotarjonta/koulutusohjelma?degreeProgramme=hy-DP-114256704&page=6> (дата звернення 17.10.2024)
4. Curriculum of the Veterinary Medicine Program at the University of Veterinary Medicine in Wien. URL: https://www.vetmeduni.ac.at/fileadmin/v/z/mitteilungsblatt/curricula/2019-06_Curriculum_Diplomstudium_Veterinarmedizin.pdf (дата звернення 29.10.2024)
5. Curriculum of the Veterinary Medicine Program for PhD at the University of Veterinary Medicine in Wien. URL: https://www.vetmeduni.ac.at/fileadmin/v/z/mitteilungsblatt/curricula/20200806_Curriculum_of_the_PhD_Studies_at_the_University_of_Veterinary_Medicine_Vienna.pdf (дата звернення 10.10.2024)
6. Curriculum of the Veterinary Medicine Program at the University of Utrecht. URL: <https://www.uu.nl/masters/geneeskunde-van-gezelschapsdieren/studieprogramma> (дата звернення 29.10.2024)
7. Curriculum of the Veterinary Medicine specialization at National Autonomous University of Mexico. URL: https://www.fmvz.unam.mx/fmvz/p_estudios/Asignaturas/Optativas/Ciclo_basico/COMPRESION_DE_TEXTOS_DE_VETERINARIA_EN_INGLES.pdf (дата звернення 04.10.2024)
8. Curriculum of the School of Veterinary Medicine, The Agricultural University of Georgia. URL: <https://agruni.edu.ge/en/programs/bachelor/veterinary/?program=curriculum> (дата звернення 04.10.2024)
9. Curriculum of the Veterinary Faculty of University of Life Sciences in Lublin. URL: https://bip.upwr.edu.pl/download/X0cH1_Rmg4RgBUPD4KJjprM2QtIjJ3dvYkI7PVF2dgcxfSMBIHNLVIyeVN0VDBvfiA5FgYpJ3pgSmwGZ3swHylmBQ0cwT9Tj1uRmlpCPlmOH1SS2txKC0PeTh6dzAfKTI7T2kie3BNKnNaZWgteAA1LXwLdWIWLklsKmlte1V_Nn1NUH4ebQpgQB8yPgUkbUY0AggnY2NtSCtjLGZsWo8aE11OngxTwtcbY1ULm4of2IZSmR3Y2Byei17e3tEVCxmQm87SDFcKnJVX2E8bzJ1d0lQYFpnYEpgKnp6YFZgNnd8Yw5XLVI-dVx1VDZsM3Z1T0VuZG5kQGA6ZXZ_C3s7dAEgc0s-Uz8-Cij7NSkh/zalacznik_nr_1_-_wetrynaria_studia_stacjonarne_jednolite_magisterskie_o_profilu_ogolnoakademickim.pdf (дата звернення 02.10.2024)
10. Curriculum of the Veterinary Faculty, Wrocław University of Environmental and Life Sciences. URL: <https://up.lublin.pl/wetrynaria/wp-content/uploads/sites/3/2021/10/Program-wet-nabor-2021-2022.pdf> (дата звернення 10.10.2024)
11. Curriculum of the Veterinary Medicine at Estonian University of Life Sciences. URL: https://www.emu.ee/userfiles/emu2015/Vet_medicine_studyplan_admission_2021.pdf (дата звернення 03.10.2024)
12. Curriculum of the Veterinary Medicine at Estonian University of Life Sciences. URL: https://www.emu.ee/userfiles/emu2015/VM_curriculum_admission2021.pdf (дата звернення 03.10.2024)
13. Curriculum of the Bachelor of Veterinary Medicine Program at the Veterinary Faculty of the Bern University. URL: https://www.vetsuisse.unibe.ch/unibe/portal/fak_vetmedizin/content/e1020930/e1102593/e1108303/2021-07-08_SPVetmed_Anhnge_ger.pdf (дата звернення 02.10.2024)
14. Curriculum at the Faculty of Veterinary Medicine at University of Belgrade. URL: <http://www.vet.bg.ac.rs/en/studies/integrated-academic-studies/curriculum> (дата звернення 29.10.2024)
15. Curriculum of the Zootechnical Engineering at the Lisbon University. URL: <https://fenix.isa.ulisboa.pt/degrees/lez/curriculo?year=565690142556221> (дата звернення 20.10.2024)
16. Curriculum matrix of the obligatory courses of the Veterinary Medicine at Universidade Federal de Goiás. URL: https://files.cercomp.ufg.br/weby/up/66/o/Matriz_Curricular_Medicina_Veterinaria_2019.pdf (дата звернення 02.10.2024)
17. Description of the Veterinary Medicine Course at Cambridge University. URL: <https://www.vet.cam.ac.uk/study/vet/our-course> (дата звернення 29.10.2024)
18. DIRECTIVE 2005/36/EC OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL of 7 September. URL: <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2005:255:0022:0142:EN:PDF> (дата звернення 21.10.2024)
19. Distribution of courses at the course of the Veterinary Studies at Universidad Complutense Madrid. URL: <https://www.ucm.es/gradovet/distribucion-de-asignaturas-porcursos> (дата звернення 22.10.2024)
20. Doctor of Veterinary Medicine program at University of Saskatchewan. URL: <https://grad.ucdavis.edu/programs/vprm> (дата звернення 24.10.2024)
21. Educational Plan at National Veterinary School of Alfort. URL: <https://www.vet-alfort.fr/formation/formation-initiale-et-specialisee/tronc-commun-a1-a-a4#semestre-10> (дата звернення 29.10.2024)
22. Educational plan of the Veterinary Medicine Faculty at Buenos Aires University. URL: <http://www.fvet.uba.ar/?q=plan-agro#plan> (дата звернення 29.10.2024)
23. Education program of Veterinary Medicine at Lithuanian University of Health Science. URL: <https://lsmuni.lt/media/dynamic/files/21610/vm-unuo2020.pdf> (дата звернення 23.10.2024)
24. Educational plan of the Veterinary Medicine specialty at Chile University. URL: <http://www.veterinaria.uchile.cl/pregrado/carrera/medicina-veterinaria.html> (дата звернення 29.10.2024)
25. English Proficiency Index. URL: <https://www.ef.com/wwu/epi/> (дата звернення 23.10.2024)
26. Graduate Courses & Seminars for Veterinary Medicine Program at the Calgary University. URL: <https://vet.ucalgary.ca/current-students/graduate-students/courses-seminars> (дата звернення 26.10.2024)
27. Joint study programme Animal Science at the University of Veterinary Medicine and Pharmacy in Kosice. URL: <https://www.uvlf.sk/document/recommended-study-plans-of-animal-science-study-programme.pdf> (дата звернення 25.10.2024)
28. MA Curriculum for Preventive Veterinary Medicine program at University of California. URL: <https://mpvm.vetmed.ucdavis.edu/sites/g/files/dgvnsk5106/files/files/page/MPVM-Degree-Requirements-Approved-10-0619.pdf> (дата звернення 25.10.2024)

СУЧАСНИЙ СТАН ВИКЛАДАННЯ ПРОФЕСІЙНО-ОРІЄНТОВАНОЇ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ НА ВЕТЕРИНАРНИХ ПРОГРАМАХ У КРАЇНАХ ЄВРОПИ, ПІВНІЧНОЇ ТА ПІВДЕННОЇ АМЕРИКИ

29. Matrixes and educational plans of Veterinary Medicine at Federal University of Lavras. URL: https://sig.ufla.br/modulos/publico/matrizas_curriculares/index.php (дата звернення 22.10.2024)
30. PhD Course in Veterinary Science at Padova University. URL: <https://www.dottorato.veterinaria.unipd.it/node/2153> (дата звернення 29.10.2024)
31. Program of the Veterinary Medicine at the University of Liege. URL: https://www.programmes.uliege.be/cocoon/20212022/en/programmes/V1VETE01_C.pdf (дата звернення 10.10.2024)
32. Purdue University curriculum for veterinary medicine program. URL: <https://vet.purdue.edu/dvm/dvm-curriculum.php> https://catalog.purdue.edu/preview_program.php?catoid=9&proid=10286&returnto=11210&ga=2.149202742.1820377364.1639839327-2025260378.1638350149 (дата звернення 03.10.2024)
33. Study plan of the Veterinary Medicine Program at School of Veterinary Medicine at University of Aristotle Thessaloniki. URL: <https://www.vet.auth.gr/tmima-ekpaideusi> (дата звернення 02.10.2024)
34. Study plan of the Faculty of Veterinary Medicine at the University of Veterinary Sciences Brno. URL: <https://fv1.vfu.cz/cz/1-rocnik> <https://fv1.vfu.cz/cz/2-rocnik> (дата звернення 02.10.2024)
35. Study plan of the Veterinary Medicine at The University of Veterinary Medicine Hannover. URL: <https://www.tiho-hannover.de/en/studies-education/for-prospective-students/veterinary-medicine/the-veterinary-education> (дата звернення 10.10.2024)
36. Study plan of the Veterinary Medicine at Ludwig-Maximilians Universität München. URL: <https://www.vet.med.uni-muenchen.de/studium/stundenplan/index.html> (дата звернення 02.10.2024)
37. Study plan of the Veterinary Medicine at Free University in Berlin. URL: <https://www.fu-berlin.de/vv/de/moedul?id=46675&sm=344910> (дата звернення 10.10.2024)
38. Study plan of Veterinary Medicine at Bologna University. URL: <https://www.unibo.it/en/teaching/degree-programmes/study-plan?annoAccademico=2013&codiceCorso=8617> (дата звернення 12.10.2024)
39. Study plan of the Veterinary Medicine for Bachelor at Autonomous University of Barcelona. URL: <https://www.uab.cat/web/estudiar/ehea-degrees/study-plan/study-plan-and-time-tables/veterinary-medicine-1345467897115.html?param1=1263367158989> (дата звернення 12.10.2024)
40. Study plan of the Veterinary Medicine for Master at Autonomous University of Barcelona. URL: <https://www.uab.cat/web/studies/graduate/university-master-s-degrees/by-area-s-of-knowledge/veterinary-medicine-1345670299644.html> (дата звернення 10.10.2024)
41. Study programme General Veterinary Medicine at the University of Veterinary Medicine and Pharmacy in Kosice. URL: <https://www.uvlf.sk/document/recommended-study-plans-of-general-veterinary-medicine-study-programme.pdf> (дата звернення 05.10.2024)
42. Study Program at the Veterinary Faculty in University of Agriculture and Veterinary Medicine. URL: <https://fmv.ro/medicina-veterinara/> (дата звернення 10.10.2024)
43. Study program of the Veterinary Medicine at University of Zagreb. URL: http://www.vef.unizg.hr/wp-content/uploads/2018/12/Plan_of_courses_217.pdf (дата звернення 13.10.2024)
44. Study program of the Veterinary Medicine at University of Zagreb. URL: https://www.vef.unizg.hr/wp-content/uploads/2021/10/Informacijski-2021-2022_sve-1.pdf (дата звернення 10.10.2024)
45. Subjects of the Educational Plan of Biotechnologies for food science at Padova University. URL: <https://en.dattica.unipd.it/off/2021/LM/AV/IF0362/001LE> (дата звернення 05.10.2024)
46. Subject plan of Animal welfare program at Swedish University of Agricultural Sciences. URL: https://www.slu.se/contentassets/420dda7966a24f3b929c2a70ca7d8c3a/ramsche_ma_vk008_doh_prel.pdf (дата звернення 10.10.2024)
47. Syllabus of Masters and Undergraduate studies in Veterinary Medicine at University of Belgrade. URL: http://www.vet.bg.ac.rs/uploads/files/studije/integrisane/en/Syllabus_IMAS.pdf (дата звернення 02.10.2024)
48. Syllabus of the Veterinary Program at National Veterinary School of Toulouse. URL: https://envt.fr/wp-content/uploads/2021/07/Syllabus_ge%CC%81ne%CC%81ral_2021-2022.pdf (дата звернення 02.10.2024)
49. The Structure and Function of Animals in Veterinary Medicine, Norwegian University of Life Sciences. URL: <https://www.nmbu.no/course/VET351> (дата звернення 29.10.2024)
50. Undergraduate program at University of Veterinary Medicine Budapest. URL: <https://univet.hu/en/education/undergraduate-program/> (дата звернення 02.10.2024)
51. Veterinary Medicine program at Trakia University. URL: http://uni-sz.bg/vmfengl/specialty-veterinary-medicine/#ENGLISH_LANGUAGE_PROGRAM (дата звернення 20.10.2024)
52. Veterinary Study Program at the Veterinary Faculty in Ljubljana University. URL: <https://www.vf.uni-lj.si/en/node/236> (дата звернення 21.10.2024)
53. Veterinary Medicine program curriculum at Texas A&M University. URL: <https://vibs.tamu.edu/ms-vphe-dvm-combination-program/ms-vphe-dvm-curriculum/> (дата звернення 20.10.2024)
54. Veterinary Medicine program curriculum at Universidad Nacional Litoral. URL: <https://www.unl.edu.ar/carreras/medicina-veterinaria/> (дата звернення 20.10.2024)

Стаття надійшла до редакції 02.10.2024

“Свої здібності людина може пізнати, лише спробувавши їх використати”.

*Сенека
давньоримський філософ*

